

การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาวสมปรารถนา แจ่มเดชะศักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-0694-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 2047 3060

A STUDY OF HEALTH BEHAVIORS OF STUDENTS AT THE CERTIFICATE LEVEL
IN COLLEGES UNDER THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION
IN THE NORTH - EASTERN REGION

Miss Sompratana Jamdechusak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Health Education

Department of Physical Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-0694-4

สมปรรณนา แจ่มเดชะศักดิ์ : การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (A STUDY OF
HEALTH BEHAVIORS OF STUDENTS AT THE CERTIFICATE LEVEL IN COLLEGES
UNDER THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE NORTH-EASTERN
REGION) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์ 254 หน้า. ISBN 974-17-0694-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน
500 คน เป็นนักศึกษาชาย 250 คน เป็นนักศึกษาหญิง 250 คน ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับ
คืนมา 478 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.6 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้ : รับประทานผัก/ผลไม้ (98.0%) ล้างมือ
หลังออกจากห้องน้ำทุกครั้ง (97.7%) แปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง (95.0%) เคยถอดปลั๊กไฟฟ้าออก
หลังจากใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า (92.4%) ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโทษหรือพิษภัยของสารเสพติด (87.9%)
สวมหมวกนิรภัยเมื่อขับขี่หรือโดยสารรถจักรยานยนต์ (72.2%) คาดเข็มขัดนิรภัยเมื่อนั่งตอนหน้าของ
รถยนต์ (70.9%) เคยสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (29.9%) เคยใช้ถุงยางอนามัย/ยาเพื่อคุมกำเนิด
(22.2%)

2. นักศึกษามีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่พึงประสงค์ ดังนี้ : มีปัญหาขัดแย้งกับคนในครอบครัว
(95.5%) ต้มเครื่องดื่มจำพวกน้ำอัดลม (84.3%) มีปัญหาหรือเรื่องกุ่มใจ (83.1%) ขับรถสวนเส้นทาง
จราจร (59.4%) ขับรถฝ่าไฟแดง (58.4%) ต้มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (54.6%) ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ชำรุด
(53.6%) ใช้สารเสพติด (18.4%) สูบบุหรี่ (14.4%) เปลี่ยนคู่นอน (9.2%) มีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน
(4.6%) ตั้งครรภ์หรือทำให้คู่นอนตั้งครรภ์ (4.4%)

ภาควิชา.....พลศึกษา..... ลายมือชื่อนิสิต..... *Somprattana*.....
สาขาวิชา.....สุขศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ศ. สุคนธ์ทรัพย์*.....
ปีการศึกษา.....2545.....

4283832827 : MAJOR HEALTH EDUCATION

KEY WORD : HEALTH BEHAVIORS / THE NORTH - EASTERN REGION / THE CERTIFICATE IN COLLEGES

SOMPRATANA JAMDECHASAK : A STUDY OF HEALTH BEHAVIORS OF STUDENTS AT THE CERTIFICATE LEVEL IN COLLEGES UNDER THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE NORTH-EASTERN REGION. THESIS ADVISOR: SUJITAR SUKONTASAB, Ph.D 254 pp. ISBN 974-17-0694-4

The purposes of the research were to study health behaviors of students at the certificate level in colleges under the Department of Vocational Education in the North-Eastern Region. The questionnaires were sent to 500 third-year students, 250 males and 250 females. And 478 questionnaires, accounted for 95.6 percent, were returned. The data were then analyzed in terms of percentages.

The results were as follows :

1. The positive health behaviors of students were as follows : consuming of fruits and vegetables (98.0 %), hand washing after using toilet (97.7%), toothbrushing at morning and night (95.0%), unplugging electric supplies after being used (92.4%), following up of drug information (87.9%), using a helmet while riding a motorcycle (72.2%), using a safety belt (70.9 %), masturbate (29.9%), using condom or the pill (22.2%).

2. The negative health behaviors of students were as follows : having conflict with family members (95.5%), consuming of soft drink (84.3%), having stressful problems (83.1%), riding a motorcycle into on coming traffic (59.4%), disobeying stop sign (58.4%), consuming of alcohol (54.6%), using drug and narcotics (18.4%), smoking (14.4%), changing their sexual partners (9.2%), homosexual (4.6%), being pregnant or leaving a partner pregnant (4.4%)

Department.....Physical Education..... Student's signature.....*T. Sompratana*.....
Field of study .....Health Education..... Advisor's signature.....*S. Sukontasab*.....
Academic year.....2002.....

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการสุขภาพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการสำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ อาจารย์ ดร.สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์ ซึ่งได้กรุณาให้ข้อคิด คำปรึกษา คำแนะนำ กำลังใจ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และผู้วิจัยได้บรรลุเป้าหมายหนึ่งของชีวิต ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของท่าน ขอระลึกถึงพระคุณและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ที่ร่วมพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยี และผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพ ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกแห่ง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง และขอขอบคุณนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทุกคน ที่ได้สละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาวและน้องสาวที่น่ารัก คุณพรชัย เกียรติภักดิ์ และครอบครัวที่คอยดูแลเอาใจใส่ มอบความห่วงใย ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนเพื่อนๆ สาขาศึกษาทุกคนที่ให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจในการศึกษา และการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีตลอดมา

สมปรารถนา แจ่มเดชะศักดิ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
	กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
	สารบัญ.....	ช
	สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่		
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
	ขอบเขตของการวิจัย.....	6
	ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
2	วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ.....	9
	ความหมายของพฤติกรรมสุขภาพ.....	9
	องค์ประกอบของพฤติกรรมสุขภาพ.....	13
	การปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพ.....	14
	พฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น.....	16
	ความหมายของวัยรุ่น.....	16
	พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น.....	17
	พฤติกรรมสุขภาพของวัยรุ่น.....	20
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพทั่วไป.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์.....	31
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัย.....	43
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพด้านการใช้และการป้องกัน สิ่งเสพติด.....	48
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ.....	57
	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	63
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	69
	การตรวจสอบเครื่องมือ.....	70
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
	ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา.....	73
	ตอนที่ 2 ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพทั่วไป พฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัย และพฤติกรรมสุขภาพด้าน การใช้และการป้องกันสิ่งเสพติด ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	85

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 173
	สรุปผลการวิจัย..... 174
	การอภิปรายผลการศึกษา..... 188
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย..... 208
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป..... 213
	รายการอ้างอิง..... 214
	ภาคผนวก..... 226
	ภาคผนวก ก 227
	ภาคผนวก ข 230
	ภาคผนวก ค 233
	ภาคผนวก ง 237
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 254

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรของกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2543 กงเทคนิค.....	65
2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2543 กงอาชีวศึกษา.....	66
3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2543 กงเกษตรและเทคโนโลยี.....	67
4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2543 กงการอาชีพ.....	68
5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	73
6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือ.....	77
7 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพของ ครอบครัวของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรม อาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	80
8 จำนวนและร้อยละของทั่วไปข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาและอาชีพของ ครอบครัว ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรม อาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพทั่วไปของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	85
10	สรุปข้อค้นพบพฤติกรรมสุขภาพทั่วไปของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตาม ลักษณะพฤติกรรม.....	94
11	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพทั่วไปของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนก ตามเพศ.....	96
12	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพทั่วไปของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนก ตามกองที่สังกัด.....	106
13	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพทั่วไปของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนก ตามเขตการศึกษา.....	119
14	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือ.....	130
15	สรุปข้อค้นพบพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนก ตามลักษณะพฤติกรรม.....	133
16	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือ จำแนกตามเพศ.....	134

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามกองที่สังกัด.....	137
18	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเขตการศึกษา.....	141
19	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัยของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	145
20	สรุปข้อค้นพบพฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัยของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามลักษณะพฤติกรรม.....	149
21	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัยของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเพศ.....	150
22	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัยของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามกองที่สังกัด.....	155
23	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัยของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเขตการศึกษา.....	160
24	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพด้านการใช้และการป้องกันสิ่งเสพติด ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	165

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
25	สรุปข้อค้นพบพฤติกรรมสุขภาพด้านการใช้และการป้องกันสิ่งเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามลักษณะพฤติกรรม..... 166
26	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพด้านการใช้และการป้องกันสิ่งเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเพศ..... 167
27	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพด้านการใช้และการป้องกันสิ่งเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามกองที่สังกัด..... 169
28	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพด้านการใช้และการป้องกันสิ่งเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเขตการศึกษา..... 171